

Kaupunginhallitus

KOKOUSAIKA 27.11.2017 klo 16:30

KOKOUSAIKKA Kaupunginhallituksen kokoushuone

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

Läsnäolijat	1
384 § Kotkan kaupungin lausunto valinnanvapauslain luonnoksesta	2
- Lausuntoluonnos	7
Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus	27

KOKOUSAIKA	Maanantai 27.11.2017 klo 16.30 – 19.02	
KOKOUSAIKA	Kaupunginhallituksen kokoushuone	
OSALLISTUJAT Päätöksentekijät	Brask Nina Elomaa Jari Attenberg Juha Kekkonen Olli Lähde Hanna-Kaisa Mielonen Joonas Niininen Kari Piipari-Huovila Salla Rajantie Irma Saastamoinen Markku Tujula Pirjo Virtanen Sami Holmberg Mia	puheenjohtaja I varapuheenjohtaja jäsen Teppo Järnstedtin varajäsen Maaret Lommin varajäsen
Muut osallistujat	Lindelöf Henry Haapanen Jorma Ruonala Marianna Kirjavainen Marika Lopperi Jukka Harkko Mia Tiusanen Pentti Hassinen Raino Makkonen Kari	kaupunginjohtaja palvelujohtaja kansliapäällikkö valt.puheenjohtaja valt. I varapuheenjohtaja valt. II varapuheenjohtaja valt. III varapuheenjohtaja kaupunginsihteeri, sihteeri viestintä- ja tapahtumakoordinaattori
Poissa	Järnstedt Teppo Lommi Maaret	II varapuheenjohtaja jäsen
ALLEKIRJOITUKSET	Puheenjohtaja Nina Brask	Sihteeri Raino Hassinen
LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	Todetaan	Pykälät 352 – 385
PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS	Kotkassa 4.12.2017	
Pöytäkirjan tarkastajat	Salla Piipari-Huovila Irma Rajantie	
PÖYTÄKIRJA YLEI- SESTI NÄHTÄVÄNÄ	Yleinen tietoverkko: www.kotka.fi/esityslistat 5.12.2017	
	Kaupunginsihteeri	Raino Hassinen

D/483/03.00.00/2017

384 § Kotkan kaupungin lausunto valinnanvapauslain luonnoksesta

Sotela 22.11.2017 § 141

Valmistelija: Palvelujohtaja Jorma Haapanen, puh. 040 538 9357

Esittelyteksti: Keväällä 2017 sote-maakuntauudistuksen lakiehdotusten eduskuntakäsittelyssä valinnanvapauslakiesityksestä todettiin perustuslakivaliokunnan lausunnossa useita perustuslaillisia ongelmia. Tämän vuoksi hallitus päätti valmistella valinnanvapauslain kokonaan uudelleen ja samalla koko uudistuksen aikataulua myöhennettiin.

Uusi valinnanvapauslaki lähetettiin lausuntokierrokselle loka-marraskuun vaihteessa ja lausuntoaika päättyy 16.12.

Kymenlaaksossa sote-projektiryhmä on valmistellut lausuntoa kuntien käyttöön. Myös Kotkan kaupungin lausunto perustuu yhdessä valmisteltuun lausuntopohjaan. Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan käsittelyssä oleva lausunto ei ole vielä kokonaan valmis, koska lopulliseen lausuntoon halutaan odottaa vielä Kuntaliitolta saatavaa materiaalia. Lopullista lausuntoa täydennetään tällä materiaalilla ennen kaupunginhallituksen käsittelyä 29.11.2017.

Kokonaisuudessaan Kotkan kaupungin lausunto uudestakin valinnanvapauslain luonnoksesta on erittäin kriittinen. Lakiehdotus on vaikeaselkoinen, monimutkainen ja epätäsmällinen. Esityksen mukaisesta valinnanvapauden vaikutuksista ei ole tehty minkäänlaisia vaikutusarvioita eikä riskianalyysiä. Myös koko sote-uudistuksen alkuperäiset tavoitteet ovat jääneet taka-alalle.

Erityisesti asiakassetelin käyttöönotto esitetyssä muodossa ja laajuudessa sisältää huomattavia riskejä ja vaikutukset eri toimijoille ovat vaikeasti arvioitavissa. Julkisen sektorin palvelutuotannon edellytykset uhkaavat jäädä yksityisiä toimijoita heikommiksi. Asiakassetelin ulottaminen myös erikoissairaanhoidon alueelle on varsinkin pienemmille maakunnille, myös Kymenlaaksolle, merkittävä riski.

Lausunto valinnanvapauslain luonnoksesta toimitetaan lautakunnan jäsenille ensi viikon (vko 47) alussa.

Esittelijä: Palvelujohtaja Jorma Haapanen

Ehdotus: Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi lausunnon valinnanvapauslain luonnoksesta ja hyväksyy, että sitä täydennetään Kuntaliitolta saatavalla materiaalilla kaupunginhallituksen käsittelyyn mennessä.

Asian käsittely: Palvelujohtaja Jorma Haapanen muutti päätösehdotustaan:

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

--	--	--

Sosiaali- ja terveyslautakunta merkitsee lausunnon tiedoksi ja lähettää sen kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi ja hyväksyy, että lausuntoa täydennetään Kuntaliitolta saatavalla materiaalilla kaupunginhallituksen käsittelyyn mennessä.

Päätös: Hyväksyttiin muutetun ehdotuksen mukaisesti.

Kh 27.11.2017 / 384 §

Valmistelija: Palvelujohtaja Jorma Haapanen, puh. 040 538 9357

Liite: Lausuntoluonnos

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Henry Lindelöf

Ehdotus: Kaupunginhallitus päättää antaa sosiaali- ja terveysministeriölle liitteen mukaisen lausunnon valinnanvapauslain luonnoksesta.

Asian käsittely: Jäsen Joonas Mielonen teki lausuntoluonnoksessa oleviin vastauksiin seuraavat muutosehdotukset:

Vastaus 1: Vastaukseksi EI
Vastaus 2: Vastaukseksi EI pääosin
Vastaus 3: Vastaukseksi EI
Vastaus 6: Vastaukseksi EI
Vastaus 9a: Vastaukseksi EI
Vastaus 9f: Vastaukseksi EI

Jäsen Pirjo Tujula kannatti ehdotusta.

Pidettiin lyhyt neuvottelutauko klo 18.35-18.40.

Neuvottelutauon päätyttyä puheenjohtaja totesi, että kaikkien kuuden muutosehdotuksen osalta on äänestettävä, ja teki seuraavan äänestusehdotuksen: Kaupunginjohtajan ehdotukset: JAA; jäsen Joonas Mielosen muutosehdotukset: EI.

Kenelläkään ei ollut huomauttamista äänestusehdotukseen.

Toimitettiin nimenhuutoäänestykset seuraavasti:

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Vastaus 1:

JAA

Brask
Elomaa
Virtanen
Attenberg
Kekkonen
Holmberg
Lähde
Niininen
Piipari-Huovila
Rajantie
Saastamoinen

EI

Mielonen
Tujula

Äänestyksen tulos: 11-2

Vastaus 2:

JAA

Elomaa
Kekkonen
Holmberg
Piipari-Huovila
Saastamoinen

EI

Brask
Virtanen
Attenberg
Lähde
Mielonen
Niininen
Rajantie
Tujula

Äänestyksen tulos: 5-8

Vastaus 3:

JAA

Brask
Elomaa
Virtanen
Attenberg
Kekkonen
Holmberg
Lähde
Niininen
Piipari-Huovila
Rajantie
Saastamoinen

EI

Mielonen
Tujula

Äänestyksen tulos: 11-2

Vastaus 6:

JAA

Brask
Elomaa
Virtanen
Attenberg
Kekkonen
Holmberg
Lähde
Niininen
Piipari-Huovila
Rajantie
Saastamoinen

EI

Mielonen
Tujula

Äänestyksen tulos: 11-2

Vastaus 9a:

JAA

Brask
Elomaa
Virtanen
Attenberg
Kekkonen
Holmberg
Lähde
Niininen
Piipari-Huovila
Rajantie
Saastamoinen

EI

Mielonen
Tujula

Äänestyksen tulos: 11-2

Vastaus 9f:

JAA

Brask
Elomaa
Virtanen
Holmberg
Niininen
Piipari-Huovila
Rajantie
Saastamoinen

EI

Attenberg
Kekkonen
Lähde
Mielonen
Tujula

Äänestyksen tulos: 8-5

Päätös: Kaupunginhallitus päätti antaa sosiaali- ja terveysministeriölle liitteen mukaisen lausunnon valinnanvapauslain luonnoksesta - siten muutettuna, että vastaukseksi kohtaan 2 päätettiin äänestyksen jälkeen merkitä EI pääosin.

Toimeenpano: Ote: sosiaali- ja terveysministeriö
sähköisesti 15.12.2017 mennessä

Ei oikaisuvaatimusohjetta

Pöytäkirjan tarkastusmerkintä

Otteen oikeaksi todistaa Kotkassa 05.12.2017

Kaupunginsihteeri Raino Hassinen

Ohjeet:

Sähköisessä kyselylomakkeessa voi liikkua edestakaisin painamalla Edellinen- tai Seuraava -painikkeita. Kysely on mahdollista lähettää vastaamatta kaikkiin kysymyksiin, mutta osa kysymyksistä on merkitty pakollisiksi. Mahdolliset kysymyksiin annetut perustelut huomioidaan vastauksia analysoitaessa. Kyselyssä on runsaasti vastaustilaa lausujien vapaamuotoisille kommentteille. Vastauksia on mahdollista muokata ennen kyselylomakkeen lähettämistä. Kyselyn voi tarvittaessa keskeyttää painamalla Keskeytä-painiketta ja jatkaa vastaamista myöhemmin. Keskeytä-painikkeesta kysely vie automaattisesti sivulle, jossa on linkki jatkettavaan kyselyyn. Sivulla voi myös lähettää linkin sähköpostiisi. Viimeisen kysymyksen lopussa on Yhteenveto-painike, josta pääset tarkastelemaan laatimiasi vastauksia. Yhteenvetosivulta pääset muokkaamaan (Muokkaa vastauksia -painike) ja tulostamaan (Tulosta-painike) kyselyn. Tämän jälkeen kysely pitää vielä lähettää.

Vastauksien lähetys: Kun kyselyyn vastaaminen on valmis, paina kyselylomakkeen yhteenvetosivun lopussa olevaa Valmis-painiketta. Lähettämisen jälkeen kyselyvastausta ei ole enää mahdollista täydentää tai muokata.

Sähköpostin liitteenä on mukana tekstitiedostoversio, jota voi käyttää lausuntopyyntöä käsittelyn helpottamiseksi. Toimielimen käsittelyssä voidaan noudattaa esimerkiksi menettelyä, jossa lausuntoa työstetään tekstitiedostomuotoisena ja käsittelyn lopuksi tekstitiedostoon laaditut vastaukset syötetään kyselyyn.

Lausunnot pyydetään toimittamaan sosiaali- ja terveysministeriöön 15.12.2017 klo 16.15 mennessä. Annetut vastaukset ovat julkisia. Lausuntoyhteenvedossa otetaan huomioon vain määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot.

Sähköisen kyselyn Internet-osoite: <https://www.webropolsurveys.comxxxx>

Lisätietoja lausuntopyyntöstä antavat:

Osastopäällikkö ylijohtaja Kirsi Varhila, p. 02951 63338, s-posti kirsi.varhila@stm.fi
Hallitusneuvos Pirjo Kainulainen, p. 02951 63092, s-posti pirjo.kainulainen@stm.fi
Hallitusneuvos Pekka Järvinen, p. 02951 63367, s-posti pekka.jarvinen@stm.fi
Hallitussihteeri Maria Porko, p. 02951 63417, s-posti maria.porko@stm.fi

Kyselyn tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset:

Suunnittelija Henriikka Tammes, p. 02951 63182, s-posti henriikka.tammes@stm.fi
Projektsihteeri Jaana Aho, p. 02951 63395, s-posti jaana.aho@stm.fi
Osastosihteeri Maria Outinen, p. 02951 63589, s-posti maria.outinen@stm.fi

TAUSTATIEDOT

Vastaajatahon virallinen nimi : Kotkan kaupunki

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi: Jorma Haapanen

Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot: jorma.haapanen@kotka.fi

Lausuntopyyntöä käsitteleväpäivämäärä toimituksessa: 27.11.2017

Toimielimen nimi: Kaupunginhallitus

Onko vastaaja*

kunta

sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue

sairaanhoidopiiri

maakunnan liitto

muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin

valtion viranomainen

järjestö

yksityinen palveluntuottaja

joku muu

Kysymykset

Kysymyksiä valinnanvapauslain tavoitteista

Kokonaisuudessaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä hillitä palveluista aiheutuvien kustannuksien kasvua 3 miljardilla eurolla vuoteen 2029 mennessä. Valinnanvapauslain tarkoituksena on edistää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden mahdollisuuksia valita palveluntuottaja, parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua sekä vahvistaa palvelujärjestelmän kannusteita kustannusvaikuttavaan toimintaan ja jatkuvaan kehittämiseen.

1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Valinnanvapaus on lähtökohtaisesti myönteinen ja asiakkaan saamaa palvelukokemusta parantava tekijä. Valinnanvapaus toimii myös kannustimena julkisten palvelujen laadun parantamiseen ja asiakkaan kohtelusta huolehtimiseen. Valinnanvapauden edistäminen terveydenhuollossa on EU:n tasoinen linjaus, ja potilasdirektiivi käytännössä edellyttää valinnanvapauden lisäämistä.

Valinnanvapauden tulee kuitenkin olla hallittua ja pysyä kaikissa olosuhteissa järjestäjätahon hallinnassa. Tätä kautta voidaan parantaa taloudellista tehokkuutta ja edistää laatua.

Väestön epätasa-arvoisuuteen liittyy useita ulottuvuuksia: koulutukseen, työhön ja työoloihin, tuloihin ja muihin sosiaalisiin tekijöihin liittyvä epätasa-arvo sekä maantieteelliseen palvelujen saatavuuteen liittyvä epätasa-arvo. Kuitenkin palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden paranemista on vaikea arvioida. Riippuu palveluntuottajille asetettavista ehdoista ja tuottajien rahoituksesta, syntyykö palvelutarjontaa myös harvaan asutuille seuduille. On oletettavaa, että suoran valinnan palvelut ja asiakassetelipalvelut keskittyvät suurempiin taajamiin. Yhdenvertaisuus ei näin ollen välttämättä toteudu, vaikka tuotantoa koskevien ratkaisujen tekijänä maakunta on päätöksenteollaan ja ohjannallaan keskeinen vaikuttaja asiassa. Integraation laaja-alainen toteutuminen on edellytys hyvinvointi- ja terveyserojen kaventumiselle, se on taattava myös yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tehtävät jäävät kunnille, joten yhteistyön onnistuminen maakunnan ja kuntien kesken on ratkaisevaa terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisessa. Monialainen yhteistyö, yhdyspinta yhteistyö, tulee varmistaa ja sen merkitys ymmärtää. Tässä yhteydessä tulee myös hyvinvointiin liittyvästä ennaltaehkäisevästä näkökulmasta varmistaa, että sote-keskukset hyödyntävät tehokkaasti alueiden vapaaehtois- ja järjestöjen verkostoja.

Maakunta- ja sote-uudistuksen lainsäädännön keskeneräisyys vaikeuttaa arviointia sekä tämän että useiden muiden kysymysten osalta.

2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Lausuntoluonnoksella oleva lakiluonnos edistää asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia valita palveluita. Mikäli on tarjontaa, on mahdollisuus valita.

Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa toteutuvat erityisesti alueilla, joilla on valinnan mahdollisuuksia. On kuitenkin tärkeää huomata, että esitettävä valinnanvapausmalli on monimutkainen ja vaikeasti hahmotettava. Sote-palvelujen luonteesta johtuen asiakkailta ja potilailta ei aina ole riittävästi tietoa valintansa perusteeksi. Valinnanvapaus voikin johtaa epätarkoituksenmukaisiin valintoihin. Huoli liittyy erityisesti useita sosiaali- ja terveyspalveluja käyttäviin sekä erityisryhmiin kuten päihde- ja mielenterveys- tai lastensuojelun asiakkaisiin, joiden kyky ohjautua palvelujärjestelmässä ja käyttää asiakasseteliä ja henkilökohtaista budjettia voi olla rajoittunut.

Vaikutusmahdollisuuksia omaan palveluun toki on, mutta kokonaisvaikutukset eivät välttämättä näyntyä asiakkaalle. Asiakasseteliin kohdistuva laaja-alainen käyttöönotto ei palvele tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan etua.

Lakiluonnoksessa jää epäselväksi, mitkä palvelut ovat valinnanvapauden piirissä ja mitkä liikelaitoksessa. Esimerkiksi tehostetun palveluasumisen osalta on tärkeää, että asiakas saa suoran valinnan kokonaisuuteen kuuluvat palvelut siinä tehostetun palveluasumisen toimipisteessä, jossa hän asuu.

3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Asiakas- ja palveluohjauksessa on tärkeää osata ohjata asiakasta laaja-alaisesti myös muualle kuin sote-palveluihin (esim. järjestöt, vapaaehtoiset, hyte-toimijat). Asiakasohjausyksikön täytyy tehdä jatkuvasti verkostoyhteistyötä eri alueiden toimijoiden kanssa. Miten varmistetaan, että laaja-alainen asiakasohjaus toteutuu yhdenvertaisesti eri toimijoilla? Pahimmillaan malli rapauttaa suomalaisten hyvinvoinnin kannalta edellä mainitun tärkeän tukiverkoston, jos asiakkaita ei ohjata muiden kuin sote-palveluiden ja niissäkin erityisesti terveyspalveluiden piiriin ja jätetään monelle tärkeä muut tukitoimijat huomioimatta.

Asiakkaan näkökulmasta voi olla haastavaa joissakin tilanteissa miettiä minne tulee olla yhteydessä esim. lapsiperhepalveluiden osalta. Ollako yhteydessä sote-keskukseen vai liikelaitokseen. Asiakkaat tarvitsevat varsinkin uudistuksen alussa paljon tukea pohtiessaan palveluun hakeutumista. Tämä puolestaan tulee ottaa huomioon resursseja, niin laadun kuin määrän näkökulmasta, määriteltäessä.

4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Paljon palveluja käyttävien palvelujen yhteensovittaminen on haasteellista ja esitettyssä mallissa vaatii valtavasti erilaisia sopimuksia sekä palvelukokonaisuuksien ja palveluketjujen määrittelyä – tarpeeksi yksityiskohtaisia ja toisaalta tarpeeksi joustavia, että asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet tulevat huomioon otetuksi, sillä sote-järjestämislakiluonnoksen mukaan maakunnan on huolehdittava laaja-alaisesti yhteen sovitettuja palveluita tarvitsevien asiakasryhmien ja asiakkaiden tunnistamisesta, palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien määrittelemisestä sekä asiakasta koskevan tiedon hyödyntämisestä eri tuottajien välillä.

Maakunnan tulee tunnistaa paljon palveluita käyttävät, jotta päästään kiinni kunkin kohdalla palveluiden yhteensovittamiseen, palveluiden järkevään ja tehokkaaseen koordinointiin. Ja mitä varhaisemmin, sitä parempi tilanne. Yhteistyö eri toimijoiden välillä on onnistumisen edellytys. Toimijakentän laajentuessa, on selvää että yhteensovittamisessa sekä yhteistyön tekemisessä on omat haasteensa. Ohjauksen ja neuvonnan työkalun tulee olla kunnossa sekä sote -keskuksissa, että maakunnan liikelaitoksissa. Moniammatillisen yhteistyön onnistumisen edellytyksenä on tuntee ja tietää toimijakentän osaaminen.

Palveluketjujen toteutumisen seuranta- ja valvontamahdollisuudet ovat rajalliset mm. pitkistä ketjutuksista ja asiakkaiden useista päällekkäisistä ja samanaikaisista palvelutarpeista johtuen. Ehdotettu asiakassetelijärjestelmä vaikeuttaa muutenkin vaikeasti hallittavaa kokonaisuutta. Sopimusten ja tuottajien valvonta edellyttää runsaasti asiantuntijaresursseja.

5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**

e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Toteutuakseen integraatio vaatii vahvan asiakasohjaus ja -palveluyksikön, jossa tapahtuvan neuvonnan ja ohjauksen tulee olla kokonaisvaltaista, jotta asiakaslähtöinen tarpeeseen perustuva toiminta mahdollistuu.

Palveluiden ohjaus ja johtaminen on moniportaisuuden vuoksi haastavaa. Haasteena on laaja monien toimijoiden kokonaisuus, jossa osaamista ja ymmärrystä on oltava kaikilla toimijaosapuolilla myös koko järjestelmän toiminnasta sekä ennen kaikkea miten asiakkuus täällä etenee, asiakastarvelähtöisesti ja asiakasta kuullen. Luonnollisesti toimintaa ja monimuotoisuutta tukevien tietojärjestelmien on oltava kunnossa, jotta sujuva tietojen siirtyminen mahdollistuu ja asiakkaan asia etenee kokonaisuutena eteenpäin. On arvioitu, ettei kaikkia tarvittavia tietojärjestelmiä ole mahdollista toteuttaa uudistuksen voimaantumiseen mennessä.

Integraation toteutumiseen tulee vaikuttamaan myös se, minkälainen ansaintalogiikka saa eri tuottajat toimimaan yhtenäisen tavoitteen eteen. Peruspalveluiden vahvistamiseen liittyy vahvasti varhainen tuki, miten siihen liittyvät kannusteet tukevat integraatiota. Voiko mahdollinen osaoptimointi sivuuttaa integraatiotavoitteen?

Korvausmenettelyssä esitetään kannustinperusteisen korvauksen käyttömahdollisuudesta palveluintegraatiota vahvistavana tekijänä. Tämä osaltaan saattaa vaikuttaa integraatiota vahvistavasti, joskin kustannuksista vastuussa olevien tahojen laajuus voi osaltaan johtaa osaoptimointiin.

6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Sekä yleisellä että yksityiskohtaisemmalla taholla järjestäjälle muotoutuu esityksen myötä erittäin suuri osaamisvaade toteuttamisen, sen toiminnan ja kustannusten seurannan, valvonnan, siihen liittyvien sopimusten hallintaan liittyen. Palvelukokonaisuuksien määrittelyssä ja rajaamisessa on oltava hyvin tarkka.

Tuottajaksi hyväksymisen ehtojen laatiminen vaati palveluiden yhteensovittamisen näkökulmasta osaamista maakunnalta. Miten kirjata ehtoihin riittävän tarkka sisältöjen kuvaus, jotta yhteensovittamisen velvoite toteutuu ja miten sitä valvotaan?

Järjestämisvastuu edellyttää vaativaa ja monipuolista osaamista, mikä alueelta saattaa puuttua ja on vaikeasti hankittavissa. Tällöin riskinä on järjestäjän jääminen liian heikoksi, jolloin kokonaisuuden ohjaaminen halutulla tavalla ei toimi.

7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Talouden tiukentuminen ja monituottajamallin laadulla kilpaileminen asettaa palveluntuottajat miettimään sitä, miten mahdollisimman tehokkaasti ja oikea-aikaisesti palvelut tuotetaan. Tämä haastaa hakemaan myös uusia innovaatioita.

Laajan valinnanvapauden myötä, myös innovaatioita todennäköisesti syntyy luonnostaan. Innovaatioita syntyy sekä maakunnissa että Suomen rajojen ulkopuolella, mm. mahdollisesti tuottajina toimivien monikansallisten yhtiöiden toiminta.

Valinnanvapausuudistus luo mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja ja ottaa käyttöön uusia palveluinnovaatioita. Tavoitteen saavuttaminen riippuu siitä, millainen tuottajille maksettava korvausmalli on ja millä tavalla se kannustaa innovaatioihin.

Tutkimus- ja kehittämistoimintaan osallistuminen edellyttää palveluntuottajalta yhteenvetotiedon raportointia, ei kuitenkaan toiminnan tuloksien julkistamista. Tämä luo kilpailutilannetta markkinalle.

8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Kustannusten hallintaan vaikuttaa oleellisesti maakunnan kyky ja mahdollisuus (tietojärjestelmien toimivuus) ohjata monituottajamallia. Kustannusten nousun riskejä aiheuttavat ainakin järjestäjien sekä tuottajien mittavat ICT-investointikustannukset, maakunnan, maakunnan liikelaitoksen ja tuottajien hallinnolliset tehtävät sekä valinnanvapausmalliin kuuluvat uudet elementit henkilökohtainen budjetti ja asiakassetelin laaja-alainen myöntöperuste sekä suun terveydenhuollon suoran valinnan palvelut.

Kokonaisjärjestelmästä uhkaa tulla niin monimuotoinen ja ei ennustettavissa oleva. Maakunta palvelujärjestäjänä ei mitenkään kykene ennakoimaan eikä valvomaan toiminnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Luonnollisesti kustannukset nousevat ja lopulta asiakas kärsii tilanteesta.

Valinnanvapauden toteuttaminen esitetyssä muodossa vaikeuttaa kustannusten hillintätavoitteen saavuttamista. Uudistuksen eräänä painopisteenä on ollut vahvistaa perustason palveluja, mikä on kannatettava tavoite. Perustason palvelujen ja perustason hoitoon pääsyn vahvistaminen ei kuitenkaan johda erikoissairaanhoidon tarpeen vähenemiseen kuin joiltakin rajatuilta osin. Toisin sanoen perustason palvelujen saatavuudella ei ole vaikutusta kalliiden hoitojen (mm. eräät syöpähoidot, keskosten hoito jne.) kysyntään. Lisäksi vaikka erikoissairaanhoidon palveluja tuotettaisiin perustason yhteydessä, ei se luonnollisestikaan vähennä niiden tuotantokustannuksia, vaikka sinänsä vähentää sairaalassa tuotettujen palveluiden määrää.

Valinnanvapaus tulee lisäämään koko terveydenhuoltojärjestelmän kustannuksia aiemmin itsemaksavien potilaiden siirtyessä julkisen sektorin asiakasmaksujen piiriin, sellaistenkin, joilla on kattava työterveyshuolto tai esimerkiksi sairauskuluvakuutus. Saatavuuden paraneminen johtaa kustannusten lisääntymiseen (tarjonta luo kysyntää). Kansainväliset vertailut toisaalta osoittavat sen, että suomalainen erikoissairaanhoidon rahoitusosuuden vähentämiseen nykyisestä ei ole tunnistettavissa, eikä se ole edes mahdollista hoidon tason laskematta.

Palvelujen innovatiivisilla tuottamismalleilla ja digitaalisuudella, palvelurakenteen muutoksella sekä johtamisen uudistamisella on mahdollisuus saavuttaa kustannusten

kasvun leikkausta. Nämä tekijät eivät kuitenkaan suoranaisesti sisälly esitettyyn valinnan vapaussääntöön.

Kysymyksiä lakiluonnoksen yksityiskohdista

9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapaussääntöluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuuista.

9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

- a. liian laaja
- b. **sopiva**
- c. liian suppea

Vapaamuotoiset huomiot

9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

- a. liian laaja
- b. **sopiva**
- c. liian suppea

Vapaamuotoiset huomiot

9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin

- d. ei
- e. ei kantaa

Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Sote-keskusten osalta on kirjattu erikseen tarvittavat erikoisalajat. Ko. pykälän 4 momentissa Suun hoidon yksiköiden kohdalla on sen sijaan kirjaus 'ammattihenkilöiden vastaanotto- ja konsultaatiopalveluja. Tästä ei voi päätellä mitä hammaslääketieteellistä tai muuta asiantuntemusta ilmaisulla tarkoitetaan.

Kun tarkoitus on ilmeisimmin (vrt. yksityiskohtaiset perustelut), että turvataan mahdollisuus hammaslääketieteen eri kliinisten erikoisalojen osaamisen hyödyntämiseen alueellisesti, riippumatta siitä, että näitä resursseja tarvitaan ja käytetään liikelaitoksen vastuulla pääosin muiden kuin suoran valinnan palvelujen piiriin kuuluvassa tuotannossa, tulisi tämä ilmaista tekstissä suoremmin.

9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Monimutkaista jo suunnitelmassa, saatika sitten käytännössä. Liikelaitoksella tulee olla sosiaalityöntekijöistä yms. muodostettu ryhmä, joka työskentelee sote-keskusten

yhteydessä, tuomassa palvelua suoran valinnan palvelujen yhteyteen. Toisaalta kaikissa sote-keskuksissa on annettava sosiaalihuollon ohjausta ja neuvontaa, joka käsittää sekä avun antamista neuvomalla että ohjauksen mahdollistamista oikean tuen / palvelun piiriin, myös asiakkaan palvelujen yhteensovittamista. Palveluintegraation näkökulmasta tämä on varmasti hyvä asia, mutta miten sitten käytäntöön vietyä toimii asiakkaan edun mukaisesti?

Kokonaisuudessaan sosiaalihuollon osuus koko uudistuksen suunnittelussa on jäänyt liian vähälle huomiolle.

10. **Lakiluonnoksen 4 luvussa** säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos.

10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Mikäli asiakas käyttää palveluita eri maakuntien alueella, integraation toteutuminen on vaikea varmistaa.

10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Valinnanvapauden mahdollisuus on riittävä, mutta se ei välttämättä ole tarkoituksenmukaisen. On tilanteita, jolloin valinnanvapauden mahdollisuutta on asiakkaan edun vuoksi perusteltua rajata. Lisäksi osa asukkaista ei välttämättä kykene käyttämään valinnanvapautta esim. toimintakyvyn rajoittumisen vuoksi.

11. **Lakiluonnoksen 5 luvussa** säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä.

11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

- a. **liian laaja**
- b. sopiva
- c. liian suppea

Vapaamuotoiset huomiot

Asiakassetelin piiriin ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää leikkaustoimintaa eikä sairaanhoidollisia käyntejä ammattihenkilön vastaanotolla. Kustannukset kasvavat kohtuuttomasti ja potilasturvallisuus heikentyy. Päivystyksen sekä kiireettömän erikoissairaanhoidon resurssiongelma tulee ilmeiseksi.

Miten käytännössä arvioidaan onko tässä maakunnalla objektiivista lain tarkoittamaa estettä olla ottamatta asiakasseteliä käyttöön jossakin nimeämättömässä palvelussa jos esimerkiksi asiakasseteli on vastaavasti jo otettu käyttöön jossakin toisessa maakunnassa. Onko riski, että maakunnissa ennakkotapauksiin vetoamisen myötä muodostuu vähittäin toteutuva pakkoliukuma yksityiseen tuotantoon? Uhkakuvassa julkiseksi tuotannoksi jää vain päivystys, sosiaaliviranomaistyö ja erva –tason palvelut; kiireettömien sote-palveluiden tuotanto siirtyy yksityissektorille. Koska liikelaitoksen kannattavuutta ei voi käyttää oman tuotannon turvaamisen perusteluna, tilanne johtaa liikelaitoksen yksikkökustannusten merkittävään kohoamiseen kun kiinteät kulut jakaantuvat yhä suppeammalle tuotemäärälle. Toisin sanoen miten turvataan maakuntien liikelaitosten mahdollisuus yritysten tapaan kannattavaan toimintaan kun maakunta lähtökohtaisesti toimii väestövastuullisesti tuottaen kalleimpia palveluja rajatulla alueella? Laajentamalla asiakashankintaa viereisiin maakuntiin? – onko tällainen kehityssuunta tarkoituksenmukaista julkisten varojen käyttöä?

11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Maakunta ei asiakassetelin käyttöä rajaamalla kykene vaikuttamaan tilanteeseen, koska asiakkaalla on aina mahdollista valita toisen maakunnan liikelaitos, jossa tätä rajausta ei välttämättä ole. Liikelaitoksella tulisi olla myös oikeus tuottaa

asiakassetelipalveluita, jotta julkinen ja yksityinen tuottaja olisivat yhdenvertaisessa tilanteessa.

11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Mikäli erikoislääkäreiden työpanosta tuodaan fyysisesti sote keskuksen aiheuttaa se samanlaisen ilmiön kuin leikkaustoiminnan asiakasseteli. Erikoislääkäripalvelut tulee voida järjestää maakunnan liikelaitoksen harkinnan mukaan sote keskuksissa asiakastarvetta vastaavasti. Tässä harkinnan pitäisi tapahtua maakunnan järjestäjän osalta ja yhdessä ministeriön neuvottelussa.

11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Asiakassetelin myötä valinnanvapaus laajenee ja palvelunsaannin oikea-aikaisuus paranee tämän esityksen mukaan huomattavasti. Valinnanvapauslakiehdotuksessa esitetystä asiakassuunnitelmasta ja järjestäjän integrointivelvoitteesta huolimatta asiakassetelin laaja käyttö johtaa siihen, että useita eri palveluja tarvitsevan potilaan hoidon kokonaisuudesta ei vastaa enää kukaan.

Valinnanvapaus on elementteineen erittäin vaikeaselkoinen ja voi tuottaa ainakin alkuvaiheessa asiakkaille ja potilaille vaikeuksia valita itselleen sopivia palveluita. Uusi malli edellyttää myös henkilökunnalle merkittäviä koulutustarpeita. Jo pelkästään uusien käsitteiden sisällön ymmärtäminen on jo nyt osoittautunut ammattilaisillekin haastavaksi, joten tavallisille kansalaisille se on todennäköisesti erittäin vaikeaa.

11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Maakunnalla tulisi olla itsehallinnon puitteissa oikeus päättää palveluista, joissa käytetään asiakasseteliä.

12. **Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin** henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Henkilökohtaista budjettia käytetään asiakasryhmille, joilla on laaja tuen tarve. Ohjauksen tulee olla selkeää ja on varmistuttava, että asiakas ymmärtää palvelukokonaisuuden ja sen osa-alueet, joista tekee päätökset.

Henkilökohtaisen budjetin osalta tilanteen tekee erityisen haastavaksi se, että merkittävä osa sen käyttäjistä on toimintakyvyltään jollakin tavalla rajoittuneita, joten heillä tai heidän edustajillaan ei välttämättä ole riittäviä edellytyksiä vaikuttaa palvelujen toteutukseen.

13. **Lakiluonnoksen 7 luvussa** säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Ehdotuksessa on esitetty miten asiakassuunnitelma tulee laatia palvelujen yhteen sovittamisessa. Sen laatimisesta vastaa yksi toimija, mutta haasteelliseksi muodostuu tilanne, kun tulee tarvetta erilaisiin palveluihin, jossa siirtymiä esim. suoran valinnan palveluista maakunnan liikelaitokseen tai sen palveluun. Kokonaisvastuu jää epäselväksi ja sen myötä mitä todennäköisemmin tehdään päällekkäistä työtä.

Tietojärjestelmien yhtenäinen toimivuus on ehdoton edellytys asiakassuunnitelman laadinnassa ja sen toteutumisen seurannassa. Näitä tietojärjestelmiä ei kaiketi ole vielä olemassa.

14. **Lakiluonnoksen 8 luvussa** säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä.

14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Hallinnollinen työ varsinkin järjestäjän osalta lisääntyy merkittävästi (valvonta ja ohjaus) ja vaatii uudenlaista sopimusoikeudellista osaamista. Tämä sitoo runsaasti asiantuntijatyötä.

14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Vahvaa osaamista tarvitaan ja ammattitaitoisia tekijöitä tarvitaan. Tämä puolestaan aiheuttaa kustannuksia. Yhtenäiset valtakunnalliset tietojärjestelmät ovat välttämättömyys. Myös valtakunnalliset linjaukset ovat välttämättömiä tämänkin osalta, koska muuten riskinä on toiminnan erilaistuminen eri maakunnissa

epätarkoituksenmukaisesti, mikä saattaa johtaa myös palvelujen kehittymiseen epätasa-arvoiseen suuntaan.

14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksentavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Asiakassetelin kohdalla maakunnalla on niukka ohjausmahdollisuus, sisältöön liittyen. Edellä mainittu kaventavat maakunnan ohjausmahdollisuutta. Suoran valinnan palveluissa ohjaus on helpompaa, koska maakunta voi asettaa palvelun kriteerit. Henkilökohtaisen budjetin osalta sekä sopimus että ohjaus ovat sekavia.

15. **Lakiluonnoksen 9 luvussa** säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksentavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Maakunnan mahdollisuus asettaa tuottajille asukkaiden palvelun tarpeesta johtuvia ehtoja ja tarvittaessa muuttaa niitä on kannatettava. Palvelutuotannon ohjaamisessa tarvittavien tietojen määrittely edellyttää järjestäjältä aivan uudenlaista johtamisosaamista, jotta saadaan aidosti saumattomat asiakasprosessit ja palvelukokonaisuudet. Palveluntuottajille annettavat velvoitteet raportoida tietoja, joiden perusteella asiakkaat voivat käyttää valinnanvapauttaan ja tehdä valintoja, ovat tarpeellisia.

Palvelun tuottajan velvoitteet voivat kuitenkin luoda kynnyksen palveluntuottajaksi ilmoittautumiselle, varsinkin pienten tuottajien osalta. Tuottajien velvoitteet karsivat jo toimivia yrityksiä ja nostavat pienten yritysten kynnyistä markkinoille tuloon. Kyse on erityisesti tietojärjestelmiin liittyvistä vaatimuksista sekä raportointivelvoitteista. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspinnat on otettava huolellisesti huomioon kun määritellään suoran valinnanvapauden maakuntakohtaisia toimijoita.

16. **Lakiluonnoksen 10 luvussa** säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin**
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

- a. kyllä**
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

*Jättävät maakunnalle mahdollisuuden korvausperusteiden määrittelylle.
Kannustinperusteiset korvaukset varsinkin palveluintegraation vahvistamisessa hyvä idea.*

16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei**
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

*Maakunnan liikelaitoksen tulee ylläpitää sote-keskusta vaikka asiakkaita ei olisi.
Tämä vaatii liikelaitoksen sote-keskukselta erilaista varautumista talouden näkökulmasta.*

Maakunnan liikelaitoksen sote-keskuksella ja yksityisellä sote-keskuksella ei ole yhdenvertaisia toimintaedellytyksiä, sillä maakunta on järjestäjänä viimekädessä aina vastuussa siitä, että asukkaat saavat tarvitsemansa palvelut.

17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta.

17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa**

Vapaamuotoiset huomiot

Siirtymäsäännösten osalta on turvattava, ettei palveluaukkoja jää siirtymäsäännösten aikana. Vaiheistus sinänsä kannatettava asia. Kumottava palvelusetelilaki tulisi korvattavaksi siirtymäkaudella asiakaseteileillä niissä palveluissa, joissa palveluseteli ollut käytössä.

17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa**

Vapaamuotoiset huomiot

17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

- a. kyllä**
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalveluiden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

- a. **kyllä**
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Enemmänkin pitää olla huolissaan julkisen sektorin toimintaedellytyksistä, koska esitys asettaa ne monessa suhteessa altavastajan asemaan.

17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. **ei pääosin**
- d. ei
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Laissa tulisi selvemmin turvata pienten toimijoiden mahdollisuudet toimia markkinoilla. Kokonaisrakenne on hyvin moninainen, joten pienten yritysten on teknisesti haastavaa olla vaihtoehtona palvelua tarjoamassa. Jonkin verran asiaan on otettu kantaa, lähinnä hallinnollisen taakan kanton liittyyen.

18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

- a. kyllä
- b. kyllä pääosin
- c. ei pääosin
- d. **ei**
- e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Lakiehdotuksen eräänä keskeisimpänä haasteena on sen vaikutusten arviointi. Esityksen perusteluissa suoraan todetaan, että sen vaikutusten arviointi on hankalaa, koska monet sen yksityiskohdat ovat epäselviä ja täsmentyvät vasta jatkovalmistelun yhteydessä. Myöskään missään muualla maailmassa ei ole toteutettu vastaavaa uudistusta, mikä vaikeuttaa sen vaikutusten arviointia. Lain perusteluissa olisi

ehdottomasti tarpeen arvioida sen vaikutuksia käytännön tasolla ja kuvata, millä keinoin niihin sisältyvät riskit voidaan välttää.

19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Kunnan rooli sote- ja maakuntauudistuksen jälkeen tulee olemaan monessa suhteessa oleellisesti toinen kuin tällä hetkellä. Vaikutusten arviointi on tässä vaiheessa mahdotonta, koska koko lakipakettiin liittyy vielä niin paljon epävarmuuksia.

20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Äitiys- ja lastenneuvolat: onko tarkoituksenmukaista, että äitiys- ja lastenneuvolapalveluita voidaan maakunnan niin päättäessä tuottaa asiakassetelillä. Ne olisi parempi pitää kokonaisuutena julkisen vallan tuottajan piirissä. Tällöin voitaisiin varmistaa universaalien palveluiden toteutuminen ja parempi lasten ja perheiden palveluiden yhteen sovitettu kokonaisuus. Perhepalveluiden kehittämisen näkökulmasta neuvolalla on suuri rooli perheiden tuen tarpeiden tunnistamisessa ja tuen piiriin ohjaamisessa. Mikäli palvelut hajautuisivat, miten varmistettaisiin riittävän laaja koko perheen tilanteen ja tuen ymmärtäminen.

Siirtykö kaikki Kelan vastuulla oleva kuntoutus maakuntien päätettäväksi ja ohjattavaksi? Säilyvätkö myöntämiskriteerit mahdollisessa muutoksessa samana? Esimerkiksi miten varmistetaan että Kelassa kustannusvaikuttaviksi todetut kuntoutuskäytänteet kuten 1-3 vuoden mittaiset ns. pitkät psykoterapiat säilyttävät asemansa tulevaisuudessakin? Eduskunnan Mielenterveyspoliittisen neuvottelukunnan lausunnossa (09/12/2015) esitetään että psykoterapian saatavuutta tulee laajentaa työ- ja opiskeluikäisten aikuisten lisäksi muille asiakasryhmille. Riskinä hyvää tarkoittavassa ehdotuksessa on siirtymä vähemmän vaikuttaviin kuntoutusmuotoihin kuten lyhytterapioihin, koska muutoin resurssit eivät riitä tarjonnan lisäämiseen.

21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen

OIKAISUVAATIMUSOHJEET**Muutoksenhakukielto**

Seuraavista päätöksistä ei kuntalain 136 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät: 353 – 359, 363 – 365, 367, 372 – 385

Seuraavista päätöksistä ei hankintalain 132 §:n mukaan saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla, koska kyse on markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvista asioista.

Pykälät: –

Koska seuraavista päätöksistä voidaan tehdä kuntalain 137 §:n mukaan oikaisuvaatimus, niistä ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät: 352, 360 – 362, 368 – 371

Seuraaviin päätöksiin ei hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin tai muun lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja valituskieltojen perusteet

Oikaisuvaatimusohjeet

Asiat 352, 360 – 362, 368 – 371

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja oikaisuvaatimus-oikeus Yllä mainittuihin päätöksiin voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksena **kaupunginhallitukselle**.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimuksen maksu Oikaisuvaatimuksen käsittely on maksutonta.

Oikaisuvaatimusaika Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa, katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Pöytäkirja on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon **5.12.2017**.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen muoto, sisältö ja liitteet Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- muutosvaatimuksen perusteet.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin sen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, ellei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikaisuvaatimus on sen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittaja, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta, postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa. Jos oikaisuvaatimusta koskevia ilmoituksia tai päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse allekirjoittaa, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjältä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle Oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava kaupunginhallitukselle virka-aikana ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös faksina tai sähköpostitse.

Sähköisen viestin katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus lähetetään aina omalla vastuulla.

Oikaisuvaatimusviranomaisen yhteystiedot

Kotkan kaupunki
Kaupunginhallitus
Kustaankatu 2, 48100 Kotka
(PL 205, 48101 Kotka)
Puhelin: 05 234 4218, 05 234 5224 (kirjaamo)
Faksi: 05 234 4252
Sähköposti: kirjaamo@kotka.fi
Virka-aika: ma - pe klo 8.00 – 16.00, erikseen ilmoitettavana kesäaikana
ma – pe klo 8.00 – 15.00.